

**RÄPINA
AIANDUSKOO**
nutikas loodustähedane elu

Aeg & Vaim

TEMPUS & SPIRITUS

www.aianduskool.ee/koolileht

Nr 6 (121)

29.11.2022

Lõpetasid nooremaednikud ja noorem-maastikuehitajad

Noorem-maastikuehitaja

MN21-31-M

1. Kätlin Juurik
2. Sheila Kodanik
3. Noora Nahkor
4. Kaidi Possul
5. Kairi Raudberg
6. Piret Raudsepp
7. Irene Roosipuu
8. Ragnar Toomsalu

Lõpetajad Sheila, Noora, Kätlin, Ragnar, Kaidi, Piret, Irene ja Kairi ning õpetajad Mairold, Svea ja Maris

Nooremaednik

AN21-31-M

1. Kristina Anstal
2. Merilin Mölder
3. Evelin Sinisalu
4. Tirje Talving
5. Kaja Vodi
6. Tatiana Zirnask

Lõpetajad Evelin, Kristina, Tirje, Merilin ja Tatiana

Mis tehtud ...

24.–27.10	WordSkills 2022 maastikuehituses Tallinnas
1.11	Sügispidu. ÕE presidendi väljakuulutamine
4.11	Nooremaednike ja noorem-maastikuehitajate lõpuaktus
10.11	Noortekonverents Lahe koolipäev
14.–18.11	Jäätmetekke vähendamise nädal
17.11	Liivimaa kutsekoolide Sügismängud Olustveres
18.11	Aasta lind 2022

... mis teoksil

6.12	Jõulufilmi vaatamine ja pidulik õhtusöök
13.12	Aastalõpuball
15.12	Koledate jõulukampsunite päev
19.12–8.1	Õpilaste koolivaheaeg
16.1	Aasta õpilase kandidaatide esitamine
14.2	Sõbrapäev
17.2	Eesti Vabariigi aastapäeva aktus
17.2	Lõpuaktus

TÄNASES LEHES: Aplaus lõpetajatele! Õdusalt õudne koolimaja! Botaanikaaed peidab saladusi! Mina muudan maailma! Kuidas korraldada maailmameistrivõistlusi! Erasmusega teisel pool maakera! ... ja palju muud huvitavat!!!

Nooremaednike lõpuaktuse tänukõne

Kallis koolipere: õpetajad, lõpetajad, pereliikmed ja külalised! Sooviksin öelda tänusõnad nooremaednike poolt.

Meie aasta siin armsas Räpina Aianduskoolis on olnud väga värvikas. On tehtud tohutult tööd, on olnud palju avastamist ning meeletut õppimist. Aga see töö, avastamine ning õppimine on olnud väga ERILINE! See tuli läbi sellise õnnepisma, mis on muutnud meid terveks eluks.

Meie õnneks sattusid meie gruppi koos õppima väga intelligentsed, sihikindlad ja optimistlikud ("teeme ära" – suhtumisega) naised. Ja tõelised looduse austajad. Koolitundides oli tavaline, kui keegi rääkis taimedega nagu oma lastega või tegi mõnele aedviljale/LILLELE nagu juhuslikult möödaminnes pai.

Mulle meenuvad paar vestlust oma kursusekaaslastega, kus nad kirjeldasid oma valutavaid liigeseid ja meeletut väsimust peale sessi ... AGA ! ... nende hinged laulsid ja nad särasid õnnest. Sisimas oli tohutu tänu- ja õnnetunne, mida ei saa sõnadesse panna.

MEIE ÕPIHIMU – iga õpetaja poolt räägitud tarkus või ettenäidatud töövõte oli võrdne KULLATERAGA ning see haarati endasse, kirjutati konspekti, salvestati kõvaketastele, prooviti kodus kohe järgi – see õpihimu oli meie grupi lõpetajate hulgas märkimisväärne!

MEIE ÕPETAJAD. Meie õpetajad on VÄGA ERILISED! Te olete avanud õppimisest absoluutselt uue külje. Kas saaks olla veel paremat tundi, kus sa saad jalutada näiteks pargis või põllul ja kuulata juttu taimedest, kuidas neid hooldada või paljundada? Või külvata ise seemned VÕI MUGULAD mulda ning siis põnevusega järgmist sessi, ehk saaki ootama jääda.

TÄNUD! Meie grupi suurimad tänusõnad lähevad kindlasti õpetaja Marge Starastile, kellel jagus meiega alati kannatlikkust asju korduvalt seletada ja näidata, meid igati toetada ning abiks olla.

Õpetaja Anu Käär, kes oskas aedviljanduse lahti seletada väga lihtsaks ja julgustas proovida, katsetada ja praktiseerida NING võttis meil enne eksamit suure portsu pinget maha!

Õpetaja Tairi Kruusmale nii tema põhjalikkuse, kui ka heas mõttes pehmuse eest.

Suured tänusõnad õpetaja Merike Aometsale, kes tekitas meis vaatamata mahukale õppematerjali kogusele tunde, et see kõik on nii kerge ja peaaegu juba KOHE selge. Ja kes lubas meil enne kontrolltöid endid maandada nalja ja kõvahääle naeruga.

Õpetaja Andres Vaasale tema järje-

kindluse eest.

Õpetaja Aivo Pedoskile tema miljoni "TEAD" eest-> kui õpetaja nii positiivselt "tead" ütleb, siis loomulikult õpilased TEAVAD varsti KÕIKE! ☺

Õpetaja Maris Rebasele, kes andis meile võimaluse nii mitmekülgselt tegevustega katsetada.

Õpetaja Sirje Toodingule, viinamarjanduse huviga nakatamast ning, kes meid Jaan Kivistiku ning enda aeda külla kut- sus.

Õpetaja Leili Alaoja-Reinule, kelle kordumatu huumorisoon lõhkus barjäärid ja igasugused hirmud uute situatsioonide ees.

Katrin Uurmanile, Airi ja Tarmo Loidile, Ülle Viksile ja kõigile, kes meile tunde on andnud ja meiega koolis seotud on olnud. Te olete kõik tekitanud meis suurt huvi kuulata, uurida, proovida ja katsetada!

KOKKUVÕTVALT tsiteeriksin Albert Einsteini: "Elada võib kahte moodi: üks on nõndaviisi, justkui poleks miski ime; teine on nii, et kõik meid ümbritsev on imeline."

Räpina Aianduskoolis õpitud aasta oli meile IMELINE!

Evelin Sinisalu, AN21-31-M

Sügismängud Olustveres

Meie kooli õpilased osalesid 17. novembril Olustveres toimunud Liivimaa kutseõppeasutuste Sügismängudel.

Võistlused algasid hommikul mälumänguga, millele järgnesid teatevõistlused ja Käsna Kalle mäng. Päeva lõpetuseks oli orienteerumine Olustvere kooli territooriumil, kus erinevates punktides tuli täita mitmeid etteantud üles-

andeid, nagu näiteks puid lõigata või oksid tunda.

Päev oli mõnusalt tegus ja tempokas. Meiega koos olid võistlemas õpilased Luualt, Viljandist, Olustverest, Pärnust, Tartu Rakenduslikust Kolledžist ja Valgast. Seitsme osaleja seas jäid Rāpina õpilased kuldsele keskmisele kohale, neljandaks. Meie kooli esindasid Liis

Lattik, Riko Mäesaar, Mart-Martin Pertel ja Madli-Mai Matt.

Esikoha võitsid Luua kooli õpilased, kes siis järgmisel aastal sügismängude ajal meid võorustavad.

Aitäh Olustvere kooli rahvale toreda sügispäeva eest!

Maarika Loodus, õpilasnõustaja

Erasmusega õpirändele

Taas on alanud kandideerimine välispraktikale Erasmus+ projektiga aastaks 2023. Kandideerimine on avatud 21.11–30.12.2022. Kandideerida võivad kõik õpilased! Välispraktika kohti on kokku 30.

Võimalik on minna nii lühiajalisele õpirändele (10–89 päeva) kui ka pikaajali-

sele õpirändele ErasmusPro (90–365 päeva). Õpirännetega saab alustada alates juunist 2023.

Kandideerimiseks vajaliku ankeedi leiate kooli kodulehelt praktika välisriikides alt. Pane tähele, et ankeedile tuleb lisada nii võõrkeelne CV kui ka motivatsioonikiri!

Rohkem infot loe kooli kodulehelt: <https://www.aianduskool.ee/praktika-erasmus/>

Võimalik on ka ise leida endale sobiv praktikaettevõtte, sellisel juhul anna sellest projektijuhile teada.

Janely Trahv, projektijuht

Noortekonverents Lahe Koolipäev – Just mina muudan maailma

Meie retk Lahedale Koolipäevale algas varahommikul kell 6.40, kui kooli juurde parklasse saabus meiekandi noortele tellitud buss. Sõit Tallinna oli küll parajalt unine, aga buss oli väga mugav ja kõik kaaslased toredad ning meeleolu lõbus. Aianduskooli meeskonda kuulusid Jarko Ilves, Jaanika Justus, Alice-Iris Lipp, Karin Pokk, Gerda Liblikman, Annika Filippova ja Madli-Mai Matt. Tallinnas ühines meiega Jaanus Odras. Päev töötas tulla tõesti lahe.

Sündmus algas Tallinna Alexela kontsertmajas kell 9.45, kuhu me jõudsime tänu pealinna varahommikustele ümikutele päris viimasel hetkel. Sissejuhatus tegi päevajuht ja sündmuse suunaja Toomas Laigu, kes maabus justkui teiselt planeedilt lummapuudete muusikahelide ning videoefektidega ja muudkui hakkas meid Maalasi imetlema ja motiveerima.

Selle aasta teemaks oli valitud „Just mina muudan maailma“ ja sellest vaatenurgast lähtudes innustasid meid terve päevatäis mentoreid ja mõttemudijaid: Lilleoru keskuse rajaja ja koolitusjuht Ingvar Villido, rahatarkuse entusiast Kristi Saare, matkajuht Romet Vaino, helilooja Olav Ehala, näitleja Inga Lunge, tantsupedagoog ja koreograaf Jüri Nael ja staar-hüpnootisöör Ants Rootslane.

Kõik nad rääkisid oma elu- ja edukogemusest ja jagasid ohtralt soovitusi, kuidas kriisidest üle saada, kuidas oma vaimu rahustada ja ennast (mitte teisi) muutes ongi võimalik ka kogu maailma muuta.

Näiteks Romet Vaino rääkis kuidas ei tohi lasta oma sisemisel lapsel kaduda ja peab oma sisetunnet usaldama. Kui valida oma tee kellegi teise ehk ühiskonna normide ja soovide järgi, siis võib kergesti iseenda kaotada ja ei ole mitte kuskil rahul, kaotades järjest usku iseendasse. Temast sai kirglik ja oma tööd nautiv matkajuht pärast aastaid kestnud eksimisi ja selle OMA KOHA otsinguid n-ö päris tööde maailmas, kus ta oli oma lapsepõlve kirge ja loodusarmastust eemale tõrjunud.

Kristi Saare rääkis, kuidas muuta oma suhet rahasse ning sellega mõistuspäraselt ja säästlikult ringi käia ja kuidas investeerida. See kõik vajab head enesedistsipliini ja eesmärkide seadmise

Aianduskooli esindajad konverentsil Lahe Koolipäev

oskust.

Ingvar Villido näitas lisaks kasulikele nippidele negatiivsete emotsioonide vaigistamiseks pilte ka oma imeilusast Lilleoru õppekeskuse aiast, mis kõnetas meid kui aianduskooli kasvandikke väga.

Olav Ehala, kui väga tuntud ja andekas helilooja, sütitas meis muusika poolt ja tema üks sõnumitest oli see, et kuigi paljud tänapäeva noored alustavad iseseisvalt muusika loomist, siis tegelikult on muusikakoolil ikkagi väga oluline roll hea ja eduka muusiku elus. Lisaks muretses vanameister eestikeelsete laulutekstide ja üldse ilusa eesti keele kasutamise ja mitte kasutamise pärast.

Inga Lunge tuletas meile meelde, et kui on olukord, mil sa tunned, et sa ei taha üldse antud asja teha või kuskil olla, aga selle tegevuse lõpetamine ei tundu üldse loogiline ja ratsionaalne, siis usalda oma sisetunnet ja ära tee seda – oled palju õnnelikum ja alati tuleb uusi võimalusi.

Jüri Nael rääkis meile võimalustest, mis meile ise sülle jooksevad, kui oleme õigel ajal õiges kohas ja julgeme võtta riske ja anda elule võimalusi, isegi kui see tundub esimesel hetkel veider.

Ants Rootslane on noor mees, kes oli mõnda aega tagasi olnud ka üks meie seast ehk ta istus samal sündmusel saalis ja kuulas toleaegeid ettekandeid ja mõtles, et sooviks ka tulevikus laval esineda ja noortele oma mõtteid edasi anda – tema unistus täitus väga

kiiresti. Lisaks tuletas ta meile korduvalt meelde – noored, palun ärge veipige!

Lahe Koolipäev on saanud ka kohaks, kus kuulutatakse välja ettevõtlike noorte tunnustuskonkursi Hea Eeskuju parimad ja laureaadi, kelleks oli seekord Tartu Mart Reiniku Kooli õpilane Martin Lillevere. Hea Eeskuju on koolinoor, kes on omaalgatuslikult ja vabast tahtest viinud (kodukandis) ellu midagi sellist, mis väärrib kogu Eesti tähelepanu. Martin on igas mõttes oma kogukonna aktivist, kelle suurim projekt oli mänguväljaku rajamine oma külla.

Laval käisid veel ka mitmed meeleoluloojad: JJ-Street hipp-hopparid, Kuljuse rahvatantsijad, lauljanna Alike Milova, võimlemisklubi Janika väikesed ja väga paindlikud tüdrukud ning mungarüüslätlusesineja Londonist, kelle helide ja rütmide järgi toimus lõpus suur ühistantsimine, millega liitusid ka saalist kõik, kel soovi oli.

Saime korraldajatelt kaasa ka poekotitäie kasulikku nänni: pastakaid, vihkuid, helkureid ja Värska vett. Energia-pausidel pakuti meile puuvilju, kommi ja lõunaks oli üks korralik taimne kõhutäis.

Päev oli pikk ja päris väsitav, aga mõtteid ja ideid, kuidas maailma muuta, sai meile sisendatud korralikult. Ehk siis varsti muutub midagi paremaks ka.

Annika Filippova, KK21-52-K
Madli-Mai Matt, AE21-41-K

Foto: A. Filippova

WorldSkills 2022 Tallinnas

24.–27. oktoobril toimusid Tallinnas noorte kutseoskuste maailmameistri-võistlused maastikuehituses. Osales 16 kaheliikmelist võistkonda 16 riigist. Igat riiki esindas eriala ekspert, kes juhendas võistlejaid ja osales ka kohtunikuna. Kohe uhke on välja öelda, et Eestit esindas Räpina Aianduskooli tiim, kuhu kuulusid **Kerly Väinsar** ja **Siim-Robin Noorem** ning juhendaja **Mairold Mänd**.

Käisime kahel võistluspäeval Tallinnas omadele kaasa elamas. Pealtvaatajana nägime protsessi ja askeldavaid inimesi, võistlusala oli aiaga piiratud, sõnad peale loetud, et mitte mingil juhul ei tohi võistlejaid segada, parem veel kui ei koguneks troppi enda omade aediku ette.

Eks küsime siis asjaosalistelt, mis ja kuidas.

Juhendaja Mairold Mänd

Kuidas hindad WorldSkillsi korraldust ja kuidas see sai Eestis toimuma?

Team Estonia korraldus oli lihtsalt super. Kiidusõnu tuli nii Eestist kui ka teistelt delegatsioonidelt. Ka WS president David Howie oli väga rahul ning kõrgematel tasemetel annab see meile edasiseks plusspunkte. Toimuma sai see tänu koroonale. Nimelt Shanghais, kus võistlus algselt pidi toimuma, mõlab jätkuvalt koroonaviirus ja linn oli kuid lockdownis.

Kuidas hindad õpetaja ja juhendajana Kerly ja Siim-Robini sooritust?

Arvestades olukorda – hiline võistleja vahetus, koroonatõttu suurvõistluse kogemusest ning kolmekuuse koos treeninguga said nad hästi hakkama. Hoolimata raskest tööst olid nad sitked ja tegid lõpuni. Töö sai valmis ja sai ka punktide poolest hästi valmis.

Kuidas hindad spetsialistina Kerly ja Siim-Robini sooritust?

Alati saab paremini, see on moto, mida kasutan ise ja mainin ka alati neile. Sellisel suurvõistlusel on üks faktor, mis mõjutab palju – see on pingeline. Olen käinud paljudel suurvõistlustel ja tean, mida see tähendab. Nüüdseks on meil tulemused teada ja oleme saanud ka üldisemalt arutada tagantjärele.

Sinu hinnang konkurentide oskustele ja sooritusele?

Üldine tase oli sel aastal kõrge. Esikohatade punktiskoorid olid tavapärasest

Kerly, Mairold ja Siim-Robin

suuremad. Ja üldiselt said kõik hoolimata päris keerukast ülesandest töö valmis. Seda oli tore näha!

Kuidas tunned, kas sinu juhendatavad said õiglase koha?

Sellise töösporti puhul on lihtne – kõik on mõõdetav ning hindamissüsteem on väga konkreetset üles ehitatud. Punktide olid head, koha poolest jäi nii.

Millised olid Siim-Robini ja Kerly esimesed emotsioonid ja tagasiside sinule peale võistlust?

Sellise võistluse lõpus on suur pingelangus, ei oskagi midagi teha ega öelda. Küll oli esimene reaktsioon neil: "Ära tegime!". Siis hakkab tulema autoomaatselt reaktsioon, et mida oleks saa-

nud teha paremini, ja seda saab alati. Aga see rahulolu, et nad pidasid vastu neli rasket päeva, oli nähtav.

Millised olid sinu esimesed kommentaarid noortele, kui nad said teada oma koha?

Olen ka ise olnud pettunud oma mõnes võistluses, kuid tean, et koht pole see, mis elus edasi viib. Kogemus ja see, mida sellega pihta hakkame, on oluline. Nad on tublid ikka, et tegid lõpuni, koht võistluses ei defineeri, kes nad on. Inimesed käivad maratonidel, enamus ei võida, aga see kogemus aitab paremini edasi püüelda inimesena ja erialaselt. Seda tasub kõigil meeles pidada! Sedasama ütlesin ka neile. ☺

Mairold jagab pausi ajal õpetussõnu Siim-Robinile

Mida tahaksid noortele veel öelda?

Võistlused on üks aste redelil. See ei ole lõpp-punkt! Sealt alles algab erialane tee. Võistluse kogemus teeb selle tee põnevamaks ning annab enesekindlust juurde, et ronida.

Soovid veel midagi lisada?

Suurvõistlus on kogemus terveks eluks. Kui on võimalus, siis võtke osa! Muidugi saab ka reisida. ☺ Sel aastal oli lihtsalt Tallinnas. Tavaliselt ikka ei lähe oma autoga.

Võistleja Siim-Robin Noorem

Kuidas koostööd harjutasite ja kas aeg oli piisav, et õppida kaaslasega arvestama?

Kuna töötasime terve hooaja koos, siis saime koostööd harjutada päris pikalt. Praeguseks oleme juba liigagi palju koos olnud ning arvestame üksteisega täielikult, oleme ausad ja alati aitame probleemide korral teineteist. Üksteisega arvestamine oli võistlustel väga oluline faktor.

Kuidas meeskonna töö korraldamine käis, kas iga pausi ajal panite edasise plaani paika või oli kõik varem läbi arutatud?

Enne võistlust oli meil kaks tutvumispäeva. Seal saime juba ülesanded paika panna, kes mida teeb. Mõned tööülesanded jagasime võistluse ajal jooksvalt. Osad asjad olid meil Kerlyga juba ammu paika pandud, nt mina olen terrassimeister ja Kerly on täringukivi spetsialist. Pauside ajal saime alati plaani üle vaadata ja panna edasised tegevused paika.

Kas materjalid anti korraka kätte või kuidas tööde järjekord kujunes? Kõrvalt jäi mulje, et kõik võistkonnad töötasid samas järjekorras?

Igal päeval oli ette nähtud erinevad tööd, mis pidid päeva lõpuks valmis saama. Arvestades töid, siis anti täpselt need materjalid korraka kätte, mida meil selle päeva jooksul vaja läks.

Kas selle nelja päeva jooksul tekkis ka neid hetki, kus oleks tahtnud tööriistad nurka visata ja ära koju minna?

Selliseid hetki, kus oleksin tahtnud tööriista nurka visata, eriti palju polnud. Asju läks küll "pekki", aga leidsime alati ka lahenduse. Kõige raskemad hetked olid esimesel päeval, kus tuli suurtest paekividest kuivmüür rajada. Seal tekkis palju probleeme ja pinget kasvas. Raske oli ka kolmanda päeva lõpus, kui terrass ei saanud õigeaegselt valmis,

Siim-Robin istutab taimi

siis kasvas pinget eriti suureks.

Kuidas väsimuse ja pingega hakkama saite? Nägime palju plaasterdatud sõrmi ...

Hommikul voodist üles tõusta oli ikka väga raske ja meelelt valus. Oli hommikuid, kus ilma valuvaigistite ja geelideta poleks platsilegi jõudnud. Kerlyl kulus plaastrit iga päevaga järjest rohkem. Väga põnev oli see, et töö ajal pole kunagi nii suurt väsimust ja füüsilist kurnatust olnud. Võistlustel andsime tõesti endast maksimumi ja polnud vahet, kui valus töötada oli.

Milline osa läks kõige ladusamalt, kus oli raskem? Ise ei saanud taime-loomikast aru, kuidas neid võistlejatele kätte anti?

Esimesel päeval läks Kerlyl istutuskast väga ladusalt, millega teised nägid rohkem vaeva. Üsna hästi läksid ka taime-istutamine ja kujundamine. Igal päeval oli ette nähtud mingi kogus taimi, mis pidi maha saama. Taimede paigutus oli vaba. Raskusi tekkis silla juures, kus mul jäigi lõpus aega puudu.

Mis läks väga hästi, mida teeksite teisiti? Mõni huvitav seik? Kaua magasite, kui lõpuks kõik läbi sai?

Kindlasti on asju, mida tagantjärele oleks võinud teisiti teha. Tegelikult läks ikkagi väga hästi, saime rinda pista maailma kõige kõvemate maastikuehitajatega ja saime võistlustöö valmis. Võitnud oleme igal juhul. Alguses ei suutnudki kõiki emotsioone läbi seedita, reaalsustaju oli justkui kadunud. Alles hiljem jõudis kohale teadmine, et nüüd ongi maailmavõistlused läbi. Aeg läks ikka jube kiiresti. Kogu väsimus ja

pinget tuli välja siis, kui koju hakkasin sõitma. Peas keerles ainuke mõte "mis edasi?". Oli tunda veidi motivatsiooni-puudust, aga see kõik muutus kiiresti. Nüüd, vaadates võistluse videoid ja pilte, tekivad endiselt külmavärinad. Kui vinget asi see ikka oli!

Võistleja Kerly Väinsar

Võrdle oma kogemusi, kas Eesti võistlus erines sinu eelnevast võistluskogemusest?

Võistlejate tase oli kõrgem kui 2021. aasta EuroSkillsil, korraldus parem ja toetavam. Tööks vajalikud materjalid olid väga hästi organiseeritud ja kvaliteetsed. Eriti head olid taimed, lopsakad ja terved, kuigi oli ju hilissügis.

Kuidas pingega hakkama said?

Pingelisi olukordi ikka tekkis, üks siis tuli jõuga pausini pingutada. Puhkehetkel aitas Mairold toetava sõnaga, leidis üles õnnestunud kohad, kiitis ja innustas. Läksime uue energiaga peale ja kõik laabus. Meeskonnana oleme kokku kasvanud ja oskame üksteisega arvestada. Võib küll öelda, et Mairoldi rahulik ja positiivne juhtimine kandis meid pingelolukordadest läbi.

Füüsiline koormus oli suur, pikad päevad, rasked kivid. Nägime teibitud sõrmi, mis juhtus?

Esimestel päevadel ei saanud sõna otseses mõttes voodist välja, tiimijuht Annika käis hommikuti esmaabi osutamas. Neljandaks päevaks hakkas keha juba harjuma. Sõrmed lõhkusi gabiooni sulgemisel ära, sest kui iga minut on arvel, siis juhtub. Üks sõrm läks võistlustele järgneval nädalal põletikku nii, et vajasin arstiabi.

Kas ettevalmistuspäevadel tehtud plaanid tööjaotuse osas pidasid paika?

Jagasime tööd ära, kes mida teeb, aga muidugi juhtus töö käigus, et plaanid muutusid. Meeskonnatöö ja usaldus on kõige alus. Platsil keskendusime ainult tööle.

Vabatahtlik Tarmo Loid

Tarmo osales suurvõistluse korraldamisel Eesti Maastikuehitajate Liidu vabatahtlikuna. Temalt saame teada huvitavaid fakte.

Kesksuvel tuli otsus WorldSkills 2022 korraldada Eestis. Sealt hakkasid korraldustööd peale.

Peatöövõtt oli OÜ Ardensi kanda. Kati Veski tegi alusplaani, kõik sellega seonduva, materjalide mahtude arvutamise ja tellimise, kokkulepped. Plaan oli vormistatud kirjeldava tekstina, abiks fotod Eesti loodusest.

Võistlushalli ettevalmistused algasid nädal enne võistlusi – kastide mahamärkimine, äärekivid, liiv.

Mõned põnevad arvud:

- Äärekive 420 jm, mis kõik liimiti betoonpõrandale kinni.
- Kastide täitmiseks kulus umbes 600 tonni liiva.
- Paekivi müüride jaoks 60 tonni kive.
- Täringukivi 16 tonni.
- Taimi umbes 430 tükki kasti kohta, kokku 7000 tükki.

Kõik arvud on ligikaudsed, aga annavad aimu mahtudest, mis vabatahtlike abiga said vastavalt plaanile paika, võistlejatele õiges mahus ja valikus kätte. Vestlusest võistlejatega selgus ka, et keeruliseks tegi kohati ehitusmaterjali rohkus/vähesus. Paekivi oleks tahtnud rohkem valida, aluse peal oli ainult mõni kivi rohkem kui vaja, mis tegi olukorra veidi keeruliseks.

Korraldustiimi tööpäevad olid pikad, võistluste nädalal ei saanud tihti enne keskööd koju. Peale võistluspäeva lõpu valmistati järgmine päev pisiasjade ni ette, et kõik sujuks. Koristamist sai alustada reedel, kui kohtunikud olid oma töö teinud. Nelja päevaga pakiti kõik kokku ja materjalid veeti laiali vastavalt kokkuleppele. Iga materjali peale olid eraldi kokkulepped, osad olid n-ö rendil, teised olid välja ostetud. Turbapätsid rändasid näiteks loomaaeda.

Kerly tööhoos

Kaasaelajad aianduskoolist

Võistlusjärgne intervjuu

Võimalus sellisel võistlusel osaleda, kas võistlejana või korraldajana, on igal juhul huvitav kogemus. Kõik, kellega vestlesime, läheksid ilma pikemalt mõtlemata uuesti sellesse väljakutsesse.

Maris Rebane, kutseõpetaja
Ivi Sirel, kutseõpetaja

Fotod:

<https://www.flickr.com/photos/worldskills/sets/72177720303199431/>

Välispraktika Soomes

Juba siis, kui mõtlesin Räpina Aianduskooli õppima tulla ja surfasin kooli kodulehel, leidsin infot välispraktikale minemise kohta. Teadsin kohe, et tahan seda kogeda. Mõned kuud läksid mööda ning tekkiski selleks võimalus. Algselt tahtsin minna praktikale Soome TTS Instituuti, kuid pandeemia tõttu polnud see võimalik. Teiseks variandiks oli minna Saksamaale, kuid sama põhjuse tõttu ei olnud ka see võimalik. Mõtlesin siis ise otsida endale välispraktika kohta. Minu pereliikmed elavad Oulus, neid külastades olen ka erinevates lillepoodides käinud. Eriti jäi mulle silma Kukkakauppa Kanerva. Teadsin, et tahan sinna praktikale minna. Helistasin, täitsin vajalikud paberid ja kohal ma olingi. Esmalt nad arvasid, et ma ei oska isegi roose puhastada, mis oli minu jaoks natuke naljakas, kuid mõistsin neid. Kui nad palusid mul kimpu teha, siis nad said aru, et ma ikkagi tean ja oskan. Praktikal olles oli minu üheks eesmärgiks keele õppimine, kuna näen enda tulevikku Soomes ja välispraktika oli selles osas suureks abiks. Huvitav oli ka see, et lillepoes kasutati alati lilli poe vaateakende ning poe ruumide kaunistamiseks. Eestis seda

tavaliselt ei tehta. Samuti avanes mul võimalus disainida lillesein Oulu 2026 muusikafestivali "Qstock" jaoks. Väga südamliku mulje jättis ka see, kuidas nad usaldasid mulle alati erinevaid, huvitavaid ja kalleid tellimusi. Märkimata ei saa jätta ka tunnustamist peale töö valmimist. Neile väga meeldis, kuidas ma tõin lillepoodi uut hõngu ja palju uusi ideid. Seetõttu kutsusid nad mind ka tööle tagasi, mida ma suvelõpu poole juba tegin. Teen seda ka tulevastel jõuludel. Meie töökeeleks terve kolme nädala jooksul oli inglise keel, kuid töötajad üldiselt suhtlesid minuga soome keeles. Kui aru ei saanud küsisin või *googeldasin*, mida öeldu tähendas. Praktika viimane päev oli kurb, kuna pidin lahkuma ja jätma hüvasti kõige heaga. Eduka praktikasoorituse eest andis Kukkakauppa Kanerva mulle sertifikaadi, mis tõestas, et olen võimeline alustama projekte ning lõpetama neid tulemuslikult ja kõigile osapooltele meeldivalt. Ei puudunud ka hea meeskonnatöö, erialaste oskuste ja motivatsiooni eest tunnustamine.

Välispraktika annab võimaluse kogeda midagi uut. Eriti palju saab kogeda, kui

Jarko sertifikaadiga

olla ise naerusuine, motiveeritud, hea suhtleja, oskuslik ning kiire analüüsivõimega. Soovitan kõigil huvilistel külastada Kukkakauppa Kanervat ja miks mitte minna sinna isegi välispraktikale.

Jarko Ilves, FL21-41-K

Lillesein Oulu muusikafestivaliks

Kaelakaunistus

Hello Halloween!

Tähistasime taas koolis sügise saabumist. Kuna meil õpilasesinduses tekkis kostüümipeo idee, siis otsustasime sündmuse teha turvaliselt katuse all, et ootamatu novembrivihm või keeristorm meid peopäeval ei üllataks. Peo planeerisime 1. novembriks kooli aulasse ja teemaks valisime "Halloween", mis on vanast keldi sügispidustuste pärimusest välja kasvanud ja korrallikult kaasajastatud populaarne tähtpäev kogu maailmas. Seega tahtsime seekord novembris algavat hingede aega tähistada vanade keltide kombel, mil pimedaima aja saabumisel surnute hinged liituvad elavatega.

Kätte jõudnud peoõhtul pidid kõik maskeerunud inimhinged meie pimeduseriiki jõudmiseks kooli sisenema hoopis harjumatu teed pidi ning siis läbima õuduste tunneli, mis loodetavasti pani proovile kõigi külma närvi ja andis peotundele kohe vajaliku tooni. Kes hirmule alla ei vandunud ja tunneli lõppu jõudis, sai südamerütmi taastamiseks ergutavat nektarit. Ja siis oligi aeg siseneda peasaali, kus kõiki ootas ees mitu tundi koos tantsimist ja võnkumist, söömist ja joomist, mängimist

Õdusalt õudne kalmistu

ja tutvumist.

Et luua meie õuduseriiki vastandlikku kontrasti, kohtus saali dekoratsioonis elu surmaga. Värskest lõhnavaid lilleseadeid ja kõdunevaid sügislehti täis kalmistu mõjusid vastandlikult ja veidi õdusalt.

Kalmistu ehitajad ja stilistid olid maastikuehitajad Nikolai Petrov, Riko Mäesaar, Mart-Martin Pertel ja Joosep Truija.

Peomeeleolu suunas muusikat mängides Tripp, kelle rütmimustrid tõmbasid väga kiiresti iga hinge kaasa võnkuma, eriti Kessu oma.

ÕE asepresident Madli-Mai ja president Jarko

DJ Tripp

Pilkupüüdev vampiiritar

Sündmusel toimus lisaks korralikule ja hoogsale tantsimisele ka mitmeid muid tegevusi.

Näiteks sai kogu peo vältel käia õpetaja Indrek Kaeli koopasalongis fotosessioonil, et oma kostüümilooming ja koolisõbrad taas ühele pildile jäädvustada.

Et Halloweeni taustast ja ajaloost rohkem teada saada ja oma teadmisi testida, sai maha peetud kiire Quizz-nutimälumäng, mille olid kokku seadnud Hedit ja Annika. Nutikamad – Sten, Maria ja Gerlyn, pistsid selle eest ka auhinna šokolaadid taskusse.

Peol avalikustati ka õpilasesinduse presidendi valmiste tulemus. Toimus uue presidendi väljakuulutamine ja ametisse õnnistamine. Selleks oli meiega liitunud ka kõige kõrgeim ja tumedaim jõud, ehk seda tegi loomulikult meie maja kõige hirmsam ja lahedam hing, direktor Kalle Toom. Presidendi valimistel sai hääleteenamuse **Jarko Ilves** ning asepresidendiks valiti **Madli-Mai Matt**.

Õhtu edenedes toimus kõrvitsavõistlus "Halloweeni Titaan". Tegu oli osavõtjate jõukatsumisega, kus tuli kõrvits sirgete kätega ette suunata ja võimalikult kaua vastu pidada. Esimese auhinnakõrvitsa viis enda kätel koju Gerlyn, teise titaan Nikolai. Palju ja maitsvat kõrvitsasalatit jõuluks teile!!!

Toimus ka õnneloos – kõikide külaliste vahel loositi peo lõpupoole välja sponsoritelt saadud kinkekaarte ja meie oma kooliaia sügisande.

Õhtu kulminatsiooniks oli Jaanuse ja Anna erilisel sünge ja õhtule väga sobilik etteaste "Soolapuhuja metamorfoos", kus tegevus toimus kalmistul ja nõiakatla ümber, üheaegselt surma ja sündi kogedes.

Kuna meie pimeduseriiki oli kostümee-

Auhinnatud kostüümikandjad Arpo, Joosep, Alice-Iris ja Sander

ritult saabunud palju tegelasi, üks andekam ja värvikam kui teine, siis et välja valida ja tunnustada kõige silmapaistvamaid, liikus saalis ringi Kõrgemate Jõudude Komisjon. Nende töö oli sel korral tõsiselt keeruline, sest amerikaniseerunud Halloween pakub võimalust olla mis või kes iganes, seega on palju võimalusi oma loominguks väljenduseks.

Kostüümide valiku kategooriateks oli teemakohasus, silmapaistvus, kreatiivsus. Lisaks anti välja eripreemia – "lihtsuses peitub võlu" ja ka rahvas sai seekord valida oma lemmiku. Aitäh õiglasel Liisi, Katrin ja Ööne. Aitäh meie sponsoritele: kooli aed, kes andis kingitusteks õunamahla ja sibulat, Eesti Rahvusmuuseum külastuspiletite eest ja floristid, kes kõigile võitjatele nii imeilusad sügisbuketid tegid.

Autasu lihtsuses peitub võlu eest – Kalle Toom, *kreatiivseim* – koopamees Arpo Eismann, *teemakohaseim* – de-

mon Joosep Truija, *silmapaistvaim* – Hernehirmutis Alice-Iris Lipp ja rahva suur soosik – koristaja Milvi ehk salapärase Sander Sala.

Suuuuuur aitäh kõigile, kes peo õnnestumisele kaasa aitasid – Räpina Valla kultuurikeskuse töötaja Marika Lukk, valgus- ja helimeister Mati Lukk, koolisöökla osavate näppude meeskond. Muidugi tänu kõigile, kes peost osa võtsid ja oma tükikese hinge selle altarile tõid. Meile, õpilasesindusele, igal juhul tundus (ka tagasisidevormi vastuste järgi), et pidu läks korda ja oleme sama entusiastlikult juba järgmiste sündmuste planeerimisega ametis.

Järgmiste koos-võnkumisteni!

Annika Filippova, KK21-52-K
Madli-Mai Matt, AE21-41-K

Foto: A. Filippova

Rammukatsumise kõrvitsaga võitis Gerlyn

Nutimälumängurid keskkonnakaitse kursusel

Sügiskuldne pidu Rõuges

Silmipimestavalt eredas päikesepaistes sadas kuldseid lehti 14. oktoobri õhtul, kui jõudsime Rõpina Aianduskooli seltskonnaga Rõugesse, kus toimus 2022. aasta Liivimaa kutsekoolide tänuõhtu. Korraldajaks oli Võrumaa Kutsehariduskeskus. Kohtki oli imeline – müstilise Rõuge Ööbikuoru läheduses asuv rahvamaja oli just sellel aastal värskest valminud. Sisemuses oli kasutatud uue materjali kõrval ka vana ning auväärset puitu sarikate ja palkseinana.

Enne majja minekut tegime väikese kõrvalepõike Pesapuu juurde, kus on ka muid vaatamist vääri vaid asju – vana aja maja, amfiteatrina valminud lavaplats ja loomulikult vaade Ööbikuorule ja kolmele seitsmest Rõuge järvele. Pesapuu vaatetorni seekord piduriietes keegi ronida ei sõandanud, seega liikusime rahvamajja, et ühineda teiste Liivimaa kutsekoolide esindajatega, kes lähedalt või kaugemalt kohale olid tulnud.

Kui tervitusjook, Uue-Saaluse veinitalu toodang oli joodud, suundusid kõik saali, kus õhtujuht Evelin Leima järgneva kontserdi seto keeles sisse juhatas. Esimene esinejagi – multiinstrumentalist ja multitalent Anu Taul laulis nii kitarri kui ka okariini saatel, lisaks *a capella* kirjakeeles, haani ja võru murruks kõigest, mis südamelähedane ja ilus. Järgnes tantsutrupi MODUS hoogne esinemine, kus rahvatantsud olid põimitud swingiga ja saadud omapärane ning päris maitsev “kompott”, mis rahvale hästi meeldis, kui vaadata kaasa elamise elevust. ☺

Järgmisena juhatas õhtujuht, kes samuti mängis ilusti nii klaveril kui ka karmoškale, sisse kõnede osa. Võrumaa Kutsehariduskeskuse direktress Eveli Kuklane rääkis oma kõnes koolide ülestest lõimumisest ja koostööst. Edasi hõigati kõnepulti haridusminister ning ennäe, sealt rõdult ta tuligi! Tõnis Lukas pidas samuti kõne ning rõhutas kutsekoolide vajalikkust Eesti haridusmaastikul.

Päeva pidulikuma osa juurde, kus täna ti erinevate koolide kõige-kõige tublimaid, jõuti peale kõnesid. Kõik tunnustatavad kutsuti publiku ette, kus neile ulatati Haridusministeeriumi tänukiri ja kompetentsikeskuses TSENTER valminud nimelised karbikesed ning sügise-

Eveli Kuklane, Marge Starast ja Tõnis Lukas

Rõpina Aianduskooli esinduse ühispilt

sed lillekimbud. Kõike seda saatis õhtujuhi ette loetud kirjeldus inimesest, kes just püünele oli kutsutud. Meie kooli poolt olid sel aastal tunnustamiseks esitatud õppemajandi juht Urmas Roht ja aianduse õpetaja Marge Starast. Kui kõikide koolide tunnustatavad olid õnnitletud, toimus ühispildistamine.

Järgnenud pidulik õhtusöök andis võimaluse nautida häid maitseid nii soojade kui ka külmade roogade hulgast ja toidu nautimise kõrvale ajada juttu kolleegide ja sõpradega nii oma koolist kui ka teistest koolidest. Agaramad said isegi kargusest osa, kui õhtujuht

karmoškale pillilood lahti löi ja koos huvilistega ka ise tantsusamme tegi.

Peo lõppedes oli õues juba pime, laternate valgusel kodu poole startides jäeti üksteisega hüvasti ja lubati kohtuda aasta pärast.

Tõusva kuu valguses kulges kodutee muljeid jagades ning ilusat sügisõhtut nautides. Aitäh korraldajatele ilusa peo eest!

Ille Rämmer, pargiaednik

Fotod: R. Zuts

Botaanikaaias saladusi avastamas

Tartu botaanikaaed on üks ütle mata tore paik linna keskel. Seal on huvitav igal ajahetkel niisama jalutada või taimi uurida. Ja alati torkab seal midagi huvitavat silma nii taimede seas kui ka inimeste tegemistes. Näiteks ühel suvisel jalutuskäigul oli seal üks pulmaseltskond, kus mulle tundus kummalisena see, et pruut oma uhke kleidi ja loori lehvides kõige ees tõttas ja pulmaküla lised koos peigmehega järel lonkisid ... Aga sellest ei taha ma pikemalt rääkida, vaid saladustest, mis olid aia erinevatesse osadesse ära peidetud. Saladuste taga oli õpetaja Leili Alaoja-Rein. Ühel ilusalt päikselisel oktoobrikuu reedel, mil tähistasime ka õpetajate päeva, me Leili juhendamisel neid saladusi avastama läksimegi.

Kogunesime aianduskooli õpetajate ja töötajatega botaanikaia väravasse, kus Leili meid juba ootas. Meid oli päris palju. Õrn sügistuul sahistas juustes ja sundis mõnel mütsi pähe panema, karastunud ei pannud seda tuulekest tähelegi. Kõige esmalt viis Leili meid ühe puu juurde, kus ilutses tobiväät, võimas ja kõrge. Ega ta meid niisama seda tobiväät imetlema viinud, see andis lootust, et midagi on seotud selle taimega, kuid selle avalikustas ta ringkäigu lõpus. Päris kindlasti nii mõnigi

meie seltskonnast tabas selle mõtte üsna pea ära.

Leili vedas meid hoogsal sammul ühe saladuse juurest teise juurde, ise kavalalt rääkides – alati jäi midagi õhku, mis lahenes ära järgmise või ülejäärmise taimeskulptuuri juures. Saime teada saladuste saamislood, materjalid, millest kunstiteosed tehtud ning kuidugi ka valmistajad. Juhatamata oleks ehk mõni saladus tähelepanuta jäänudki, oli teine täitsa peidus.

Ja mis need saladused siis olid? Need oli Leili koos oma toredate õpilastega meisterdanud erinevatest looduslikest vahenditest, üks huvitavam kui teine. Nende kunstipäraste saladuste seadete valmimisel on floristide mõttelend olnud kõrge ja meistritehete oskused head: herilane kõrgel puuladvas, liblikate aas, mida täiendasid värskest mahakukkunud kuld kollased vahtralehed, mõttekamber, kurepesa, kassipe re – on vaid mõned näited. Mõttekamber pani mõtlema juba peale vaadates, et milleks seda kambrikest kasutada saaks ja huvi oli ta pakkunud paljudele, seda näitas jälgede rohkus kambrikestes lävel. Ja siin avaldas Leili lõpuks saladuse, milleks me tobiväät esmalt imetlesime, sest kambrikest oli sellest taimest

valminud ning kasutatud oli seda taimet nii mõnegi teise saladuse seade valmimisel. Ega ükski taimeseadja lihtsalt niisama ühtki taimet kasutama hakka, et kisub selle puult alla ja teeb, mis meeldib. Suvel oli olnud torm, mis murdis puu, mille najal kasvas nimetatud tobiväät. Kuna Leilil on botaanikaia lähedased sidemed nii varasema töökohana kui ka heade tuttavate näol, sai ta sellest õnnetusest kohe teada. Ja ühe õnnetus on teise õnn, kasutusse see materjal läkski. Ja asjaette.

Pärast botaanikaaeda oli mõnus ja kosutav õhtusöök Ülikooli kohvikus. Kui maitsvad road olid söödud, sai mälu treenida väikeses mälumängus, kuhu küsimused oli teinud infospetsialist Lüllil. Selle lõppedes oli juba pime ning aeg koju minna. Ilm oli mõnus ja parajalt soe ning kollaseid lehti igal pool maas, oli lehtedes sahistamise aeg ...

Merike Aomets, kutseõpetaja

Foto: K. Toom

Näitusest on juttu ka Aeg & Vaim oktoobrikuu numbris lk 10–11.

Pilte leiab õp Leili Facebooki lehelt

<https://www.facebook.com/media/set/?vanity=leili.alaojarein&set=a.6069688343076406>

Aianduskooli töötajad Tartu botaanikaaias

USA ja Kanada idapoolsed botaanikaaiad ja arboreetumid

Oli õnn Erasmus+ õpirände raames külastada sel sügisel kahe kuu jooksul Põhja-Ameerika idaosa tähtsamaid botaanikaedasid ja arboreetumeid. Enne väljalendu olin enesele seadnud üsna kõrged eesmärgid selles osas, mida täpselt näha tahaksin. Etterutavalt võib öelda, et kogetu ja nähtu ületas mu ootusi ja paika pandud plaanid said kuhja peale.

Esimesel septembril New Yorgis lennukist maha astudes ootas ees riiki sisse möllimine, mis õnneks kulges üsna ladusalt. Ooteaeg oli küll ametniku juurde umbes tunnike, kuid pärast näpujälgede andmist ja silmaiiriste pildistamist oli passis tempel, et olen riiki sisse lubatud ja peaksin jälle USA-st kadunud olema hiljemalt 30. novembriks. Kõisraudteega sõitsin paar peatust autorentifirmasse ja pärast mõningat ootamist ning formularide täitmist oli mu truu kaaslane järgmiseks kaheks kuuks Florida numbrimärgiga Toyota olemas. Egas muud, kui kohver autosse ja suund esimese peatuskoha Bostoni suunas. Bostonisse oli maad veidi alla 200 miili (1 miil = 1,6 km) ja seal ootas ees üks reisi tähtsamaid taimekollektisioone – Arnoldi arboreetum. Sealse direktoriga olin varasemalt kirjavahetuses olnud ja ta teadis mu tulekust ette.

Veidi Arnoldi arboreetumist rääkides, siis tegemist on Põhja-Ameerikas kõige kauem ehk tänaseks juba 150 aastat järjest tegutsenud avaliku puittaimede kollektsiooniga. Juriidiliselt on omanikuks Bostonis asuv Ameerika vanim Harvardi Ülikool, mis asutati juba 1636. aastal, kuid Harvardi ülikool on siiski neli aastat noorem meie oma Tartu ülikoolist. Arboreetum asutati 1872. aastal, kui Massachussetsi osariigis New Bedfordi linnas vaalapüügi rikkastunud James Arnoldi (1781–1868) testamendi hoidjad andsid Harvardi presidendile üle osa Arnoldi pärandist. Pärandist saadavat tulu pidi J. Arnoldi soovil kasutatama tulevase Arnoldi arboreetumi rajamiseks, hooldamiseks ja laiendamiseks. Arboreetumis pidi pärandaja soovil kasvatatama kõiki pärismaiseid ja sisse toodud puid-põõsaid, millised suudavad siin vabalt kasvada. Tegelikkuses on kollektsioonide rajamisel keskendunud Põhja-Ameerika idaosa pärismaistele puittaimedele ja samuti on väga rikkalikult

Arnoldi arboreetumi direktor William Friedman ja Urmas Roht

esindatud Ida-Aasia puittaimestik. Kokku laiub üsna Bostoni linna südames 281 aakri (umbes 112 hektari) suurusel pinnal 2020. aasta seisuga 15 500 puud-põõsast. Täpne arvepidamine näitab, et kollektsioonides on kasvamas kokku 2050 liiki ja 1408 sorti puid-põõsaid. Ühtlasi on tegemist ühe paremini dateeritud puittaimede kollektsiooniga maailmas – iga taime kohta on teada kogu selle saamisluu.

Arnoldi esimeseks direktoriks määrati 1873. aastal tolle aja juhtivamaid dendrolooge maailmas Charles Sprague Sargent (1841–1927), kes jäi sellesse ametisse kuni surmani, kokku 54 pikaks aastaks. Sargenti hiilgavad organisaatorivõimed väljendusid kõiges, mida ta

ette võttis, olgu selleks siis taimede hankimiseks ekspeditsioonide korraldamine Ida-Aasiasse, raamatu- ja taimekogude korraldamisega või siis oma aja ühe parima maastikuarhitektiga koostöö tegemine. Arnoldi arboreetumi maa-ala teedevõrgu ja peamiste taimerühmade paiknemise plaani töötas välja hellitavalt USA maastikuarhitektide isaks nimetatud arhitekt Frederick Law Olmsted (1822 – 1903). Muu hulgas on Olmsted koos partner Calvert Vaux'iga New Yorgi Central pargi kavandi autorid, kusjuures Olmstedile oli see kogenud Vaux'i kõrval üldse esimeseks arhitektitööks. Olmsted suutis Arnoldi arboreetumit kavandades viia ellu enamuse Sargenti pakutud ideedest.

Urmas Arnoldi arboreetumi väraval

2011. aastast on ametis järjekorras kaheksas arboreetumi direktor William Friedman, kes on ühtlasi ka Harvardi ülikooli organismi- ja evolutsioonibioloogia professor. Arnoldi arboreetumil on kasutada 2011. aastal valminud väga kaasaegne uurimisjaam koos arvukate laboritega ja paljudest rahvustest doktorantidega, kelle uurimistemade valik on muljetavaldav, ulatudes taimede süsinikusidumise võime uurimisest kuni evolutsiooniteooriate mudeldamiseni. Kõike seda näidati lahkesti ka mulle. Kontrollitud kliimaga taimekambrid, taimegeneetika laborid ja mis kõik veel. Siin tehakse igal juhul maailmatasemel teadust. Direktoril oli üpris vähe aega, ühelt koosolekult tuli ja teise läks. Küll aga suutis oma toimetuste vahelt kokku leppida minu edasised külastused Harvardi ülikooli herbariumisse ja raamatukokku.

Arnoldi arboreetumi aastaeelarve on suurusjärgus 16 miljonit dollarit ja selle raha eest korraldatakse kollektsoonide hooldamine ja uuendamine, uute liikide hankimine, raamatukogu, herbariumi ja tehnilise pargi laiendamine. Lähiajal seisab ees tohutu väljakutsena kogu arboreetumit hõlmava kastmisüsteemi väljaehitamine. Eriti just tänavusel suvel on taimestik saanud tugevasti kannatada erakordselt sademetevaese suve tõttu. Direktor sõnas mulle, et tema teist nii põuast suve oma elu jooksul ei mäleta. Boston asub Atlandi ookeani rannikul Maine'i lahe ääres, paiknedes enam-vähem samal laiuskraadil Roomaga. Kliima on siin pehme ja mereline, kui talvel ka lumi sajab, siis sulab see enam-vähem samal päeval. Vaid ekstreemsetel talvedel on temperatuur langenud lühiajaliselt kuni -16°C . Pole siis ime, et siin on võimalik kasvatada palju taolisi taimeliike, millest meie võime vaid unistada. Bostoni linn on andnud arboreetumi maa-ala Harvardi ülikoolile lepinguga 1000 aastaks kasutada ja soovib Harvardilt selle eest saada linnakodanikele võimalust arboreetumit külastada aastaringiselt tasuta. Omalt poolt pakub linn vastu teedevõrgu ja piirete korrahoidu, prügimajanduse ning valveteenuse korraldamist. Tore eripära oligi, et lisaks korralvuritele autodel, liikusid ringi ka ratsapatrullid. Ratsapatrull ilmus välja täiesti hääletult ja üsna ootamatutes kohtades, kuhu autod ei pääsenud.

Arnoldi arboreetumi kaasaegne uuringukeskus

Osake okaspuukollektsioonist

Foto vasakus nurgas on näha okaspuukollektsioonis tõsist puude kuivamist

Arboreetumi paljud puud nägid välja ausalt öeldes üsna nirud. Eriti väljendus see okaspuude juures, kus silmasin tõsiselt palju kuivanud ja hukkunud vanu eksemplare. Ühest küljest on see ka paratamatus, sest paljudele nulu- ja kuuseliikidele ongi 100–150 aastat maksimaalne eluiga, aga kindlasti aitab puude kiiremale hukkumisele kaasa kliima soojenemine, põud ja kahjurite rohkus. Lehtpuud ja suvehaljad okaspuud peavad veidi paremini vastu, kuid siiski oli ka nende võrades märgata palju kuivanud oksi ja enneaegselt pruunistunud lehti. Seega pikalt ilma kastmissüsteemita elada ei saa.

Arboreetumisse on ajaga kogutud silmapaistvalt head kollektsioonid vahteratest, hickoripuudest, tsuugadest, õunapuudest, pihlakatest, viirpuudest, tammedest ja okaspuudest. Väga esinduslikud on vanad hõlmikpuud, ebalehised, juudapuulehikud, mitmed vahtra- ja tammeliigid. Ei puudu ka bonsaide kollektsioon ja oma puukool. Hooldustehnika on samuti esinduslik, kus ei puudu mitmesugused liikurtõstukid, muruõhutajad, kastmisautod ja palju muud. Puittaimede kollektsiooni kurator oli väga õnnelik, kui leidsin mõned vead taimede määrangutes ja andsin talle neist ka teada. Ta tutvustas kollektsioone mulle meeleldi.

Ilmad olid meie mõistes väga soojad, temperatuur püsivalt +30 kuni +32°C. Päike paistis ja higi voolas ojadena. Kuna mitmed istutusala asetsevad üsna järskudel nõlvadel, siis võttis neil

Ratsapatrull näeb välja väga imposantne

turnimine kiirelt naha seljas aurama. Lõunaks olid jalad juba enamasti üsna pehmed. Arvan, et näiteks õunapuude kollektsioonis oli kõrguste vahe oma 40–50 meetrit ja pildistades oli varsti vähem väljas. Aga vahelduseks väike puhkepaus, lonks vett ja üks banaan, ning mootor käivitus taas. Tegin järjest pikki päevi, tavaline taks oli 10–12 tundi. Ilmselt pole ma nii päevitunud juba aastaid olnud, sest kogu septembrikuu riietus koosnes lühikestest pükstest ja T-särkidest. Alles oktoobris hakkas ilm tasapisi tüürima mõne kraadi võrra jahedamaks. Mulle oli algul üsna raske aru saada, kuidas need vahtrad ikka värvuma septembri lõpus peaksid hakkama, kui ilm on kesksuviselt soe. Aga kui mulle kinnitati, et umbes 5. oktoob-

ril on esimesed vahtrad punased, siis enam-vähem nii ka läks. Eks põhitegija on puude sügisel värvumisel ikka päeva pikkus, mitte niivõrd temperatuur. Kokku olin Arnoldi arboreetumis kümme päeva, vaadates sisuliselt kogu kollektsiooni puu puult üle. Väga igav, kas pole ☺! Erilisi sügisvärve sel ajal puudele ei ilmunud, viljad küll järjest valmisid ja oravad neid ka järjest oma panipaikadesse vedasid. Oravaid oli igal sammul, vahel tundus, et iga tõru ja pähkli jaoks on oma orav. Eks ilmselt ongi.

Urmas Roht, õppemajandi juht

Urmase reisiselkused jätkuvad järgmises lehenumbris

Arboreetumi kõrgematelt nõlvadelt paistab kätte ka Bostoni linna siluett

Ringmajanduse päev

Jäätmetekke vähendamise nädala raames toimus 17. novembril Räpina Aianduskoolis esimene ringmajandusele pühendatud päev. Üritusele aitas hoogu anda Mayri Tiido Materjalivoog OÜ-st.

Päeva alustasime üldiste teadmiste ja hoiakute kaardistamisega: rääkisime, mis imeloom see ringmajandus üldse on ning milleks seda on vaja. Õpilasi kaasati aktiivselt arutellu ja tegevustesse. Räägiti tarbimismudelitest ja toodi palju ettevõtete näited, kelle jaoks ringmajandus on juba välja kujunenud

mõtlemis- ja tegutsemisviis.

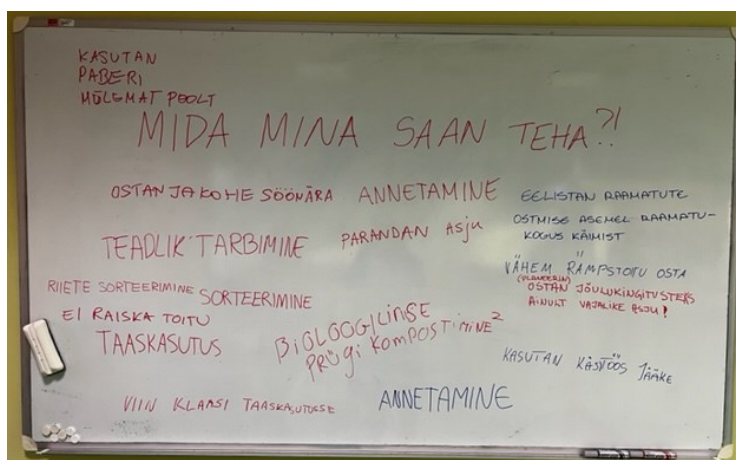
Päeva teises pooles rääkisime disainimõtlemisest ja ringdisainist. Õpilased said ise valida endale sobiva eseme ja selle paberi peal disainida selliseks, et antud ese oleks ringdisaini olemust jälgiv. Kõik õpilased said võimaluse oma ringdisaini ideed teistele tutvustada.

Ringmajanduse päev lõppes „prügiseina“ meisterdamisega. Õpilased olid kaasa võtnud erinevaid tarbimisest järele jäänud pakendeid. Lisasime neile info, kui palju võtab looduses aega

antud eseme/materjali lagunemine. Lõpetuseks veel analüüsisime, millisesse jäätmeliiki kaasa toodud ese võiks sobida ja kas seda annaks veel ka mõnel muul moel edasi kasutada. Valminud töö viidi koolimaja koridori ka teistele uudistamiseks.

Ringmajanduse päev oli inforohke ja kaasahaarav ning tekitas hulgaliselt mõtteid, kuidas saaks igaüks ise selles vallas midagi „ära teha“. Muutused algavad meist endist!

Aigi Salundi-Galitsin,
keskkonnakaitse eriala juhtõpetaja

Mida mina saan teha?

Prügisein

Aasta lind 2022 – metskurvits

18. novembril toimus Räpina Aianduskoolis loeng aasta linnust 2022, metskurvitsast. Loengupidaja oli Jaanus Elts. Tema algatusel on aasta lindu valitud juba 1995. aastast.

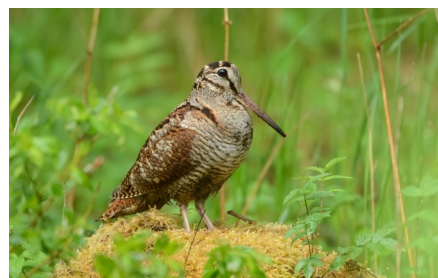
Lisaks metskurvitsale anti ülevaade tema lähisugulastest Eesti looduses. Metskurvits on silmapaistev oma rännuteede poolest, mis ulatuvad põhiliselt Prantsusmaale, viimasel ajal on talle meeldima hakanud Suurbritannia ranniku alad. Eriti märkimisväärne metskurvitsa puhul on tema ülitundlik nokk. Noka abil otsib ta metsaojade ja kraavide kallastelt putukaid, nende vastseid ja ussikesi.

Metskurvitsa noka eripäraks on lisaks tundlikkusele ka hämmastav paindumus. Metskurvits ei kasuta oma nokka kunagi ilmaasjata, seega on neid linde märksa kergem rõngastada, kuna nad ei toksi rõngastaja käsi. Poegade nokk on sündides lühike ja ta on võimetu maa seest vihmausse kätte saama.

Metskurvits on mitmenaisepidaja ehk polügüünne. Isaslinde paaritub kuni nelja emaslinnuga. Armastus kestab mõned päevad. Haub vaid emaslinde (21–22 päeva). Pojad saavutavad lennuvõimekuse 20ndal päeval pärast koorumist.

Kahjuks on metskurvitsa elupaigad Eestis hakanud kitsenema. Karjamaal on rohkem võitlema oma toidulaua pärast. Euronõuded ja loomade karjatamine avamaal pärsivad metskurvitsa prisket amplood. Loodame, et ta on kohanemisvõimeline ja saab pikaks rännuks siiski kõhu täis ning tuleb ikka tagasi tuttavasse kanti hauduma. Metskurvitsat võib siiski pidada paikseks linnuks. Leidub isendeid, kes rändelt tagasi tulles on saanud tagasi oma vanasse pesituspaika.

PS. Looduses tunneb metskurvita ära tema suuruse ja distinktiivse mustri poolest. Peamiselt on önn märgata

Metskurvits

teda aktiivselt toimetamas õhtutundidel. Metskurvitsa häälitsemine meenu- tab konna krooksumist. Head kuulamist!

Aasta linnu loeng oli väga informeeriv, hea oli kuulata oma ala professionaali rääkimas isiklikest kokkupuudetest meie aasta linnuga. ☺

KK22-52-K

Foto: A. Andre

Loe täiendavalt:

<https://eov.ee/metskurvits/aasta-lind-2022/metskurvits>

Uue töötaja ankeet

Minu nimi on **Maarika Loodus**.

Minu amet on õpilasnõustaja.

Kuidas sul praegu läheb? Olen oma uues ametis olnud juba üle kuu aja. See on olnud selline sisseelamise aeg, kus on tulnud teha asju, mida ma kunagi varem pole pidanud tegema ning palju ka sellist, mis ei ole mulle uus. See on olnud väga huvitav ja mõnus aeg ning mulle endale tundub, et läheb hästi, ma olen rahul oma tehtud muutusega töölusel ja iga päev jalutan tööle heal meelel.

Mis sind kõige rohkem rõõmustab? Rõõmu pakkuvat on väga palju. Oluline on näha enda ümber inimesi, olukordi, asju jms, mille üle rõõmustada. Üks muutumatu rõõmuallikas on mulle minu pere, perega koosoldud aeg pakub alati rõõmu.

Kelleks tahtsid lapsena saada? Lapsena oli mul mitmeid soove, kelleks saada. Mäletan, et mingil ajal oli mu sooviks saada detektiiviks, siis oli valikute seas ka arstiamet, õpetaja, maadeavastaja ja küllap veel mõned. Mäletan, et detektiiviks saamise soov tekkis peale Kalle Blomkvisti seikluste lugemist, maadeavastajaks tahtsin saada

pärast seda, kui olin lugenud „Seiklusjutte maalt ja merelt“. Armas-tasin lapsena väga palju lugeda ja küllap olid minu soovid kellekski saada neist lugudest pärit.

Mis on sinu kirk? Kui mingi teema on köitev ja huvipakkuv, siis kipun sellesse süüvima täiega, võib öelda kirglikult. Näiteks kui minu kätte satub mõni huvitav raamat, siis võin selle ennastunustavalt korraga lõpuni lugeda.

Mida sõbrad sulle ette heidavad? Minna ja mu sõbrad, me moodustame sellise mõnusa kaaskonna, kus me aktsepteerime kõiki sellistena nagu me oleme ja etteheiteid kellelegi me ei tee, pigem võtame seda kui oma sõbra eripära.

Harjumus, mida sooviksid endale? Tunnen vahest puudust rutiinist igapäevaelus, aga samas ei ole rutiin olukord, mis minu iseloomule omane oleks.

Millest sa unistad? Minu unistused on täiesti tavalised. Unistan sellest, et minu lähedastel ja kõigil ümberkaudsetel läheks hästi, nad oleksid terved ja neid ei kimbutaks rasked elumured. Uudiseid kuulates ja lugedes läheb mõte ukrainlastele ning nende kannu-

tustele, soovin, et kõik need koledused, mis Ukrainas praegu toimuvad, lõpeksid.

Mida soovid oma elus veel saavutada? Õpilasnõustajana tööd alustanuna soovin ennast täiendada selliselt, et minust saab hea ja igati kompetentne abiline õpilastele. See on minu lähiaja eesmärk, mida saavutada.

Minu nimi on **Tea Juhani**.

Minu amet on aianduse eriala õpetaja.

Kuidas sul praegu läheb? Mul on väga põnev ja kuhjaga uusi väljakutseid.

Mis sind kõige rohkem rõõmustab? Oskan näha väikestes asjades rõõmu.

Kelleks tahtsid lapsena saada? Õpetajaks ja aednikuks.

Mis on sinu kirk? Kõrgetamine.

Mida sõbrad sulle ette heidavad? Sõbrad on ilmselt liiga viisakad ja ei soovinud mulle midagi ette heita.

Harjumus, mida sooviksid endale? Teha igas päevas enda jaoks midagi uut.

Millest sa unistad? Luua oma aed värvi ja õierohkeks nagu tegi seda Claude Monet.

Mida soovid oma elus veel saavutada? Kogeda oma elus ja tegemistes kõike ilusat, head ja põnevat.

Vii suusad lumele!

Ilmatargad ennustavad lumerohket talve. Aianduskoolil on olemas suurepärane suusabaas ruumis 109, kus leidub sobivaid sportimisvahendeid erinevat kasvu suusatajatele. Leia endale sobiv varustus ning vii suusad lumele! Suusabaasi uks avaneb töötaja kiipkaardi või õpilaspiletiga.

Aeg & Vaim
TEMPUS & SPIRITUS

Suur tänu kõigile, kes lehenumbri ilmumisele kaasa aitasid.

Ajaleht ootab kaastöid kulli.nommistu@aianduskool.ee

Väljaandja Räpina Aianduskool, Aianduse 6, Räpina 64505

Toimetajad Külli Nõmmistu, Liisi Kont Küljendaja Valdur Truija

Novembrikuu nali

„Ema, ma sõin kõik toidu ära.“

„Vot sellepärast me isaga tahamegi, et sa lõpuks omaette elama hakkaksid.“